

Padėkime vaikui pasiekti geriausius savo ugdymosi rezultatus

Kiekvienas vaikas gimsta turėdamas savo individualų potencialą. Aplinka, kurioje vaikas auga gali padėti arba trukdyti atsiskleisti vaiko gebėjimams.

Vaiko smegenų vystymuisi, jų plastiškumui labai trukdo gyvenimas emociškai ar fiziškai skurdžioje aplinkoje. Netgi atlikti tyrimai, kurie parodė, kad, auginant gyvūnus tyloje, tamsoje ar socialinėje izoliacijoje, sutrinka jų smegenų vystymasis. Pavyzdžiui, auginant tamsoje, sutrinka regėjimas. Net jeigu akys yra sveikos, gyvūno regėjimas sutrikęs.

Auginant paukštukus tyloje, jie praranda galimybę čiulbėti taip, kaip jų gentainiai. Vėliau nebeišmoksta jų rūšiai būdingų giesmių. Šuniukus auginant socialinėje izoliacijoje, t. y. atskyrus nuo mamos, jų smegenų vystymasis sutrinka taip, kad sutrinka skausmo suvokimas. Aplinkos poveikis yra nepaprastai svarbus visų gyvūnų vystymuisi. Kalbant apie žmogų, tai žaislai, tėvų meilė, rūpestis, bendraamžių, draugų buvimas kartu nepaprastai svarbus.

Pirmutiniai 3-6 metai po gimimo yra labai svarbūs vaikų galvos smegenų struktūros ir funkcijos formavimuisi.

Galvos smegenys formuojasi nuo pakaušio (matymo zonos) link frontalinės/priekinės (savęs valdymo ir mastymo zonos) žievės.

Iki 3 metų vaikai mokosi išskirti specifinį dirgiklį aplinkoje, reaguoja į dažniausiai pasitaikančius dirgiklius (ypač žodžius), atsitiktinai gaudo įvykių priežastis, mokosi atskirti objektą nuo jį veikiančios jėgos, organizuoja informaciją pagal kategorijas (atskiria moters ir vyrų veidą, ypač renkasi moters veidą), mokosi selektyviai koncentruoti dėmesį į įdomiausią arba dažniausiai pasitaikantį dirgiklį. Kitaip

tariant, vaikų galvos smegenys jau iš prigimties yra pasirengusios mokytis.

Žodžių skaičius, kurį vaikai išgirsta per dieną pirmųjų trijų metų vystymosi metu, gerai koreliuoja su Jų suaugusių IQ.

Žmonijos IQ didėja kasmet. Tai priklauso nuo išorinių stimulų. 12 metų paauglio protiniai gebėjimai 1982 buvo tokie kaip 14 metų 1952 metais. Dabartinio 12-mečio, kaip 16 metų 1952 metais. Kitaip tariant, vaikai yra protingesni nei jų tėvai, kai buvo vaikai!

Pasirodo, kad labai talentingų vaikų prefrontalinė žievė (kuri atsakinga už savęs valdymą siekiant tikslą ir mąstymą) subręsta šiek tiek vėliau. Neforsuokime!

Vaikų savikontrolė (arba pats stipriausias Jūsų vaiko sėkmės garantas gyvenime) yra labai gerai treniruojama iki 3-6 metų. Tai ypač gerai yra daryti žaidžiant, nes žaidimas suteikia atpildo/džiaugsmo.

Labai geras savikontrolei treniruoti klausimas, kurį kelia vaikas sau: ką šiandien aš darysiu? Tai labai gerai treniruoja sprendimo priėmimo mechanizmus.

Geras būdas yra garsiai kalbėti, ką aš dabar turiu padaryti. Jei Jūsų vaikas žaidžia ir kalba – tai Super!

Kalbėjimas ir manipuliaciniai judesiai yra labai susieti. Jie padeda vienas kito vystymuisi. Paprašytas padeklamuoti išmoktą eilėraštką, mažylis pradeda judėti ir tada geriau veikia atmintis, nes judesių raida, atminties ir pažintiniai procesai smegenyse yra labai arti vienas kito ir yra tarsi tarpusavyje susipynę. Tad kai mokote vaiką eilėraštkų, raidelių ar skaičių, leiskite judėti. Bėgiodamas, krutėdamas, lakstydamas ir kitokius juokingus judesius atlikdamas vaikas išmoksta lengviau, negu sėdėdamas.

„Zefyro testas“ 4 metų vaikams leidžia prognozuoti jo intelektualinius pasiekimus. Esmė: ar vaikas geba iškęsti nevalgęs zefyro 15 min (jam dar yra sakoma, jei nesuvalgysi, tai po to gausi trigubai daugiau). Kas geba kontroliuoti protą ir emocijas, tam sėkmė gyvenime garantuota. Patikrinkite vaiko „sėkmės rezervus“!

Tačiau neretai vaikai susiduria su problemomis, kurios gali priversti mažiau pasitikėti savimi ar prarasti motyvaciją tobulėti. Tuomet visada pasiruošę padėti specialistai: specialieji pedagogai, logopedai, psichologai.

Specialioji pedagogė Rima Jankevičienė